

ÖZET: Refakat iznine esas teşkil eden sağlık kurulu raporunda yer alacak ifadelerin nasıl yazılması gerektiği ile memurun bakmakla yükümlü olduğu kişiler için aldığı sağlık kurulu raporlarında da “hayati tehlike bulunduğu” ifadesinin yer alınmasının zorunlu olduğu hk. (12.06.2013-9146)

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 105 inci maddesinin son fıkrası uyarınca verilen refakat izni hususunda görüş talep edilen ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 105 inci maddesinin son fıkrasında; “Ayrıca, memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, üç aya kadar izin verilir. Gerekliğinde bu süre bir katına kadar uzatılır.” hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, 29/10/2011 tarihli ve 28099 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Devlet Memurlarına Verilecek Hastalık Raporları ile Hastalık ve Refakat İznine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Refakat iznine ilişkin esaslar” başlıklı 10 uncu maddesinde “1) Memurlara 657 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin son fıkrası uyarınca izin verilebilmesi için memurun;

a) Bakmakla yükümlü olduğu ana, baba, eş ve çocuklarından birinin,
b) Bakmakla yükümlü olmamakla birlikte refakat edilmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocuklarıyla kardeşlerinden birinin,
ağır bir kaza geçirdiğinin veya tedavisi uzun süren bir hastalığı bulunduğuunun sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi zorunludur.

(2) Birinci fıkra çerçevesinde düzenlenecek ve refakat sebebiyle izin verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda; refakati gerektiren tıbbî sebepler, refakat edilmediği takdirde hayatı tehlike bulunup bulunmadığı, sürekli ve yakın bakım gerekip gerekmediği, üç ayı geçmeyecek şekilde refakat süresi ve varsa refakatçinin sahip olması gereken özel nitelikler yer alır. Gerekli görülmesi hâlinde üç aylık süre aynı koşullarda bir katına kadar uzatılır.

(3) Aynı kişiyle ilgili olarak aynı dönemde birden fazla memur refakat izni kullanamaz.

(4) Aynı kişi ve aynı vakaya dayalı olarak verilecek refakat izninin toplam süresi altı ayı geçemez.

(5) İzin süresi içinde refakati gerektiren durumun ortadan kalkması hâlinde memur iznin bitmesini beklemeksizin göreve başlar. Bu durumda veya izin süresinin bitiminde, göreve başlamayan memurlar izinsiz ve özürsüz olarak görevlerini terk etmiş sayılarak haklarında 657 sayılı Kanun ve özel kanunların ilgili hükümlerine göre işlem yapılır.

(6) Refakat izni kullanılırken memurun aylık ve özlük hakları korunur.” hükmü yer almaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 105 inci maddesinin son fıkrasına göre verilen refakat izni, ağır bir kaza geçiren veya tedavisi uzun süren bir hastalığı bulunan kişilerin (Devlet memurunun anne, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin) sürekli ve yakın bakıma ihtiyaç duyması ve refakat edilmediği takdirde hayatı tehlikenin bulunması sebebiyle Devlet memurunun söz konusu kişilerin yanında olabilmesi, onların bakımını yapabilmesi amacıyla verilen bir izindir.

Devlet Memurlarına Verilecek Hastalık Raporları ile Hastalık ve Refakat İznine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında refakat sebebiyle izin verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda yer alması zorunlu olan ifadeler yer almakta olup, söz konusu fıkrada yer alan “refakat edilmediği takdirde hayatı tehlike bulunup bulunmadığı” ifadesinin “refakat edilmediği takdirde hayatı tehlike bulunduğu” şeklinde; “sürekli ve yakın bakım gerekip gerekmediği” ifadesinin ise “sürekli ve

yakın bakım gerektiği” şeklinde anlaşılması gerektiği değerlendirilmektedir. Ayrıca, söz konusu fıkrada yer alan ifadelerin “refakat edilmediği takdirde hayatî tehlike bulunmadığı, sürekli ve yakın bakım gerekmediği” şeklinde anlaşılmasının Devlet memuruna refakat izni verilmesindeki amaca aykırılık oluşturacağı değerlendirilmektedir.

Bu itibarla,

- Devlet Memurlarına Verilecek Hastalık Raporları ile Hastalık ve Refakat İznine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre, Devlet memuruna refakat sebebiyle izin verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda; refakati gerektiren tıbbî sebepler, refakat edilmediği takdirde hayatî tehlike bulunup bulunmadığı, sürekli ve yakın bakım gerekip gerekmediği, üç ayı geçmeyecek şekilde refakat süresi ve varsa refakatçinin sahip olması gereken özel niteliklerin yer alması gerekmekte olup, refakat sebebiyle izin verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunun bahsi geçen hususlardan herhangi birini içermemesi halinde Devlet memuruna refakat izni verilemeyeceği,

- Söz konusu fıkrada yer alan “refakat edilmediği takdirde hayatî tehlike bulunup bulunmadığı” ifadesinin “refakat edilmediği takdirde hayatî tehlike bulunduğu” şeklinde; “sürekli ve yakın bakım gerekip gerekmediği” ifadesinin ise “sürekli ve yakın bakım gerektiği” şeklinde anlaşılması gerektiği,

- Mezkur fıkra göre, “refakat edilmediği takdirde hayatî tehlikenin bulunduğu” ifadesinin Devlet memurunun hem “bakmakla yükümlü olduğu anne, baba, eş ve çocuğu” hem de “bakmakla yükümlü olmadığı ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşleri” için alınan sağlık kurulu raporunda yer almasının zorunlu olduğu, mütalaa edilmektedir.

